

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueellinen työluPALinjaus ulkomaalaisen työvoiman käytölle

1. Alueellisen linjauksen lähtökohtia

Alueellinen linjaus perustuu Ulkomaalaislakiin (301/2004) <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/2004030> ja valtioneuvoston päätökseen ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevista valtakunnallisista linjauksista (11.10.2012).

Alueellisella linjauksella tuetaan työvoiman saatavuutta Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten työmarkkina-alueiden erityispiirteistä käsin. Linjauksen tarkoituksena on turvata osaavan työvoiman saatavuus ja mahdollistaa työnantajille vaihtoehtoja työvoiman hankinnassa niissä tilanteissa, joissa kotimaista työvoimaa ei ole saatavilla.

Alueellinen linjaus ei sisällä jo valtakunnallisessa linjauksessa käsiteltyjä seikkoja. Tästä syystä alueellista linjausta on luettava rinnakkain valtakunnallisen linjauksen kanssa. Ulkomaalaislaissa on määritelty tehtävät, alat ja asemat (esim. perheenjäsen), joihin liittyy oikeus tehdä työtä ilman työntekijän oleskelulupaa.

Sekä valtakunnallinen että alueellinen linjaus antavat työnantajille ja työntekijän oleskeluluvan osapäätöksiä tekeville asiantuntijoille tietoa siitä, minkälaisin yleisin tavoittein ja työvoimapolitiisin painoituksin ulkomaalaisten työntekoon liittyviä ratkaisuja Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla tehdään.

Työvoiman saatavuusharkinta on kokonaisharkintaa, joka sisältää ennakkovalvonnan ja työvoiman saatavuuden arvioinnin. Ennakkovalvontaa suoritetaan selvittämällä mm. työehtojen riittävyys, työnantajan edellytykset toimia työnantajana sekä työsuhteen ehdot ja työnantajan suoriutuminen työnantajavelvollisuuksista.

2. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun työmarkkinatilanne

Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaalla monilla työnantajilla on vaikeuksia saada sopivaa työvoimaa. Rekrytointivaikeuksia on Tilastokeskuksen kyselyissä vajaalla 40% maakunnan yritystoimipaikoista. Rekrytointihaasteita on useilla toimialoilla, eri ammattiryhmissä ja eri puolilla maakuntaa.

Kevään 2019 Ammattibarometrin mukaan Pohjois-Pohjanmaalla työvoimapulaa koetaan lähes kaikilla seuduilla. Työvoimapulaa koetaan erityisesti ICT:n, metalli- ja konepajateollisuuden, rakentamisen, kuljetuksen, konekorjauksen, myynnin, ravitsemisen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen aloilla. Rakennusalan yrityksissä kysyntää on mm. osaavista betonirakentajista, talonrakentajista, kattoasentajista, muurareista, maalareista, putkiasentajista, rakennusinsinööreistä ja rakennussähköasentajista. Metallialalla tarve on mm. koneistajille, metallituotteiden kokoonpanijoille, konetekniikan erityisasiantuntijoille ja ohutlevysepile. ICT-alalla on suuri pula sovellusasiantuntijoista, ohjelmoijista sekä ohjelmisto- ja mobiilikehittäjistä. Kaikkiaan tuoreimmalle erityisosaamiselle on jatkuva kysyntä ICT-yrityksissä. Myös sähkö- ja automaatioinsinööreistä on erityistä pulaa.

Kainuu

Kainuun kärkitoimialoista kaivostoiminnan kehitys on edelleen vahvaa ja metsäalan liikevaihto on lähtenyt hyvään kasvuun. Positiivisesti liikevaihdoltaan ovat kehittyneet myös muut kärkitoimialat (biotalous, elintarviketoimiala, ICT- ja elektroniikka, matkailu ja energia). Henkilöstömäärä on ollut kasvava kaikilla maakunnan kärkitoimialoilla viime vuosina ja kasvu näyttää jatkuvan. Matkailuklusterin henkilöstön tarve on kasvava. Metsä- ja puunkorjuun työvoimatarpeisiin, erityisesti metsänhoidon ja puunkorjuun tehtäviin, etsitään ratkaisuja. Huolimatta metalliklusterin liikevaihdon vaihtelusta, henkilöstömäärän kehitys alalla on kääntynyt kasvuun.

Paraneva työllisyystilanne ja työvoiman ikärakenne kärjistävät työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmaa. Puolet työvoimaa hakevista yrityksistä on kokenut työvoiman saannissa ongelmia.

Kainuun TE-toimistossa kysynnän kasvu oli suurinta asiantuntijatehtävissä, toimisto- ja asiakaspalvelutyössä sekä prosessi- ja kuljetustyössä. Ammattibarometrin mukaan työvoimasta on eniten pulaa sosiaali- ja terveydenhuollossa, puhdistuspalvelualan tehtävissä ja metallialalla. Autonasentajien kysyntä on viime aikoina kasvanut ja raskaskoneasentajista on ollut paljon pulaa jo pitkään.

3. Työntekijän oleskelulupaa koskevan alueellisen linjauksen valmistelu

Alueellisen työlupalinjauksen valmistelussa on otettu huomioon alueen työmarkkinatilanne. Alueellista työlupalinjausta varten Pohjois-Pohjanmaan työmarkkinatilannetta taustoittivat ammattibarometri, alueelliset kehitysnäkymät -julkaisu sekä TE-hallinnon URA-tietokanta. Lisäksi alueen työ- ja elinkeinotoimistoilta on pyydetty lausuntoa työvoiman tarpeen tilanteesta sekä tarpeesta päivittää voimassa ollutta linjausta.

Yhteistyötahot ovat olleet edustettuina valmisteluprosessissa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskusten yhteisen maahanmuuttoasiain toimikunnan kautta. Maahanmuuttoasiain toimikunnassa on edustettuina mm. alueen kuntia, aluehallintoviranomaisia, TE-toimistot, maakuntien liitot, työmarkkinajärjestöjä, yrittäjät sekä oppilaitoksia.

4. Alueellinen linjaus

Pääsääntönä pidetään sitä, että Suomessa toimivat työnantajat hakevat työntekijää avoimiin tehtäviin kotimaassa jo olevasta työvoimasta. Jos sopivaa työvoimaa ei ole saatavilla, voidaan työntekijää hakea ulkomailta.

Arvio työvoiman saatavuudesta tarkoittaa työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntevaa arviota siitä, onko tehtävään kohtuullisessa ajassa saatavilla sopivaa työntekijää työmarkkinoilta. Kohtuullisena aikana Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla pidetään sitä, että työpaikka on avoinna työhallinnon URA-tietojärjestelmässä kahden viikon ajan. TE-toimiston tulee huomioida harkinnassaan koko EU- / ETA -alueen työnhakijat. Jos alaan tai tehtävään liittyy realistista EU-liikkuvuutta, paikasta ilmoitetaan myös EURES -järjestelmässä ns. liputusmenettelyä käyttäen. Lisäksi edellytetään ulkomaalaislain 72 §:ssä ja 73 §:ssä määriteltyjen muiden ehtojen täyttymistä.

Osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi työntekijöiden oleskelulupia **voidaan puoltaa ilman erikseen tehtävää työvoiman saatavuusselvitystä Kainuussa** seuraaville ammattilaisille:

- 1) terveydenhoitoalan ammattilaiset
- 2) ICT-alan ammattilaiset, pois lukien asentajat
- 3) metalliala, pois lukien avustavat tehtävät
- 4) toimisto- ja laitossiivoajat
- 5) kokit, pois lukien pizzeria- ja kebabkokit sekä muut pikaruokalatyöntekijät

- 6) metsäalan työntekijät
- 7) eläinlääkärit

Lisäksi siivousalalla vaatimuksena saatavuusharkinnasta luopumiselle on kokoaikainen työ. Mikäli työ on osa-aikaista, ansiotason tulee tunteista riippumatta olla kokoaikatyön tasoinen.

Osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi työntekijöiden oleskelulupia **voidaan puoltaa ilman erikseen tehtävää työvoiman saatavuusselvitystä Pohjois-Pohjanmaalla** seuraaville ammattilaisille:

- 1) terveydenhoitoalan ammattilaiset
- 2) ICT-alan ammattilaiset, pois lukien asentajat
- 3) metalliala, pois lukien avustavat tehtävät
- 4) matkailuala: hotelli- ja ravintola-alat sekä toimisto-, hotelli- ja laitossiivoojat, eräoppaat ja rinnetyöntekijät; pois lukien pizzeria- ja kebabkokit sekä muut pikaruokalatyöntekijät
- 5) maatalous ja turkiseläinten kasvatusta
- 6) logistiikka-ala
- 7) eläinlääkärit

ma

Lisäksi siivousalalla vaatimuksena saatavuusharkinnasta luopumiselle on kokoaikainen työ. Mikäli työ on osa-aikaista, ansiotason tulee tunteista riippumatta olla kokoaikatyön tasoinen.

Edellä mainittujen nimikkeiden osalta työntekijän oleskelulupaa voidaan puoltaa ilman erikseen tehtävää arviota työvoiman saatavuudesta. Työvoiman saatavuuden selvittämiseksi em. ammateissa ei siis edellytetä, että työpaikka on julkisesti haussa URA-järjestelmässä.

4. Työntekijöiden oleskelulupa-asioiden käsittelyprosessi

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueiden työntekijän oleskelulupahakemusten osaratkaisut käsitellään Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistossa.

Ohjeita työntekijän oleskeluluvan hakemiseen saa Maahanmuuttoviraston internet-sivuilta <https://migri.fi/tyoskentely-suomessa> ja TE-toimiston internet-sivuilta http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/loyda_tyontekija/rekrytoi_ulkomailta/index.html

5. Alueellisen linjauksen voimassaolo

Tässä päätöksessä esitetty linjaus on voimassa toistaiseksi päätöksentekopäivämäärästä alkaen. Alueellinen linjaus päivitetään vuosittain tai alueen työmarkkinoilla tapahtuvien muutosten niin edellyttäessä useammin. Työlupalinjauksen päivittämistä tarkastellaan Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten maahanmuuttoasiain toimikunnassa.

Petri Keränen
Johtaja

Hanna Määttä
Ryhmäpäällikkö

TIEDOKSI Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto
Kainuun TE-toimisto
Kainuun ELY-keskus